

Prezbiterij gotski iz treh stranic osmerokota, vendar obok nov. Istotako slavolok. Oltar čeden baročne tradicije - iz srede 19. stol. Iz 18. stol. je Kristus na križu z Marijo in Janezom, nasproti prižnice. Na slavoloku je napis: Brenovljeno 1874.

Krstni kamen iz marmorja ima lepo renesančno nogo iz 16. stol.

Ladja je imela prvotno gotovo raven strop. Pred slavolokom sta prizidani na levi in desni dve kapeli z trikotnim zaključkom, isti način povečave kot pri sv. Antonu in v farni cerkvi v Vitanju. Oboki novi.

Zvonik na sev. strani prezb. ima dve gotsko obrezani lini. Vrh nov.

Pod streho trije dobri baročni kipi iz konca 17. ali zač. 18. stol. / muzej /

Prezb. ima troje šilastih, deloma zazidanih oken. Glavni portal je iz l. 1892. Nad njim je vzdan rimski kamen, predstavljajoč moža, obrnjenega v svojo levo, v krilu do kolen, spodaj prilegajoča se obleka ali gole noge / ni jasno / in čevlji na nogah. Suknja je prepasana in visi v gubah preko pasu. V levi drži doli obrnjen predmet, desno ima pred prsmi in kaže v svojo levo. Glava deformirana. Sedaj je pobeljen, izpod beleža se vidi opečno rdeča barva.

Stele, XXIX, 12.12.24.

Cerkev je dobila dve str. kapeli, nov vel. oltar sv. Lovrenca s štirimi podobami Antona, Petra, Pavla, Roka. Na lepa je tudi prižnica z izrezljanimi pozlačenimi podobami 3 božjih čednosti. Oboje je naredil podobar Martin

Špiljar iz Vojnika.

"Na cerkvenem oboku po rejšnje namazane babele so odpravljene." Na njih mesto je Franc Nič iz Konjic naredil arabske z venci raznih cvetlic.

Zg. Danica, 1.1862, str. 169.

STRANICE (Stranitzen),

Fara, posvečena sv. Lovrencu.

Pravilno orientirana cerkev stoji na položni vzpetini v n.v. 435m. Obdaja jo nizko pokopališko obzidje in več bp kapel.

Viri in literatura: Farna kronika; Avg. Stegenšek: Konjiška dekanija, Maribor 1909;

Cerkev sestavljajo: Pravokotna ladja, kateri sta prizidani 2 široki, malce nižji, plitvo 3/8 zaključenj kapeli ter nekoliko ožji in nižji, 3/8 zaključeni presbiterij, kateremu je na severu prizidan prizmatičen zvonik, na jugu pa nadstropna zakristija. Gradnja je kamenita, ometana z brizganim ometom; strehe ~~xxx~~ sedlasta, strešasta, škrljeve; zvonikova 8-strano piramidasta, škrljeva.

Zunanjščina: Ladja, obe kapeli in zakristija so brez pravega talnega zidca, presbiterij in zvonik imata gotskega, pristrešnega. Fabion je v celoti preprost. Fasada je enostavna. Njen pp, marmornat portal ima na prekladi napis: Sv. Lovrenc za nas Boga prosi ter letnico 1892. Nad njim je v osi fasade vdolan pp rimski kamen z reliefom moške figure, sledi okrogla lina

in končno mala pp podstrešna lina.

Severna ladjina stena ima pp~~up~~ okno, južna enako in pod emporo manjše okno ter v sredini stene preprost pp portal s komaj čitljivo letnico MDCXXXXXVIII (1658). Kapeli imata v zapadni podolžnici po 4 pp okno, v zaključnicah pa luneti. Presbiterij ima v južni podolžnici pp okno, v zaključku pa 3 zašiljena, preprosta okna, katerih srednje je v celoti, stranski pa do pp zazidani. Zakristija ima v južni steni pp portal ter nad njim pp okno.

Zvonik ima v vzhodni steni preprost pp portal, v severni 2 pp lini s posnetimi robovi, v vseh pa enojne zašiljene zvonove line s pravokotno posnetimi robovi. Zvonikove stene se nad urinimi kazališči trikotno vbočijo, zaključuje pa jih ~~preprosta~~ preprost fabion. Zvonik je v celoti nerazčlenjen.

Notranjščina: Tlak je šamoten, v presbiteriju dvignjen za 2x stopnici. Zidana pevska empora počiva na 2 toskanskih marmornatih stebrih ter ravnem stropu. Ladjine stene členijo 3 pari polslopov, ki nosijo 3 oproge, med katerimi se pnejo 3 potlačeni kupolasti oboki raznih velikosti. Trije slaveloki vodijo v presbiterij in stranski kapeli. Presbiterij ima stene nerazčlenjene, pokrivapa ga kapa, katero ~~oprežxx~~ oproga deli od tristranega zaključka. Kapeli z nerazčlenjenimi stenami pokrivata kapi. Zakristija ima šamoten tlak in ploščato kapo, oratorij ploščato kapo. Zvonica ima marmornat tlak in banjasti obok. Vanjo vodijo od zunaj 3 stopnice. Vse cerkveno notranjščino pokrivajo freske akad. slik. Elde Piščančeve. iz l. 19400.

Oprava: Glavni in oba stranska oltarja ter prižnica so v baročni tradiciji, držani izdelki Martina Spillerja iz Vojnika iz let 1861-1864. Križev pot je dobro risarsko delo na papirju v stilu nazarencov. Je delo J. Carola

iz Münchena iz l. 1864.

Spovednica je izdelek Jožefa Vrenka iz l. 1870, orglje pa so iz l. 1875.
Vse ostalo je bp.

Oprema je bp.

Zvonik: Bronasti zvon iz l. 1905., posvečen sv. Cirilu in Metodu, je bogato renesančno ornamentiran.

Podstrešje: Vhod iz zvonika na podstrešje je zašiljen. Vsi oboki so op~~o~~pečni. Prvotno je imela ladja raven lesen strop ter je bila ob priliki obokanja z opeko nadzidana. Ker je imel presbiterij drugačno streho, je zvonik ometan globoko na podstrešje. Kapeli in oratorij so kasnejši dozidki.

Resume: Cerkev je v osnovi poznogotska. Od te stavbe so še ohranjeni: prse-biterij, zvonik in vzhodni, nekoliko ožji del ladje. Imela je ravno krit~~oxx xirekx~~ ladjo (vidni še sledovi prvotnega beleža v bližini slavo-loka), obokan ali ravno krit presbiterij ter nekoliko nižji zvonik s 4 kamenitimi bljuvači vode v obliki živalskih glav. V sredini 17. stol. so podrli večino ladje, razen malega dela pri slavoloku, zgradili sedanjo ladjo ter jo ponovno ravno stropali. Ko je leta ~~16x~~ 1786. postala župnija, so ji pritržili zakristijo.

Leta 1861. so pritržili obe stranski kapeli ter nadzidali zakristijo z oratorijem. Leta 1863. so popravili cerkveno notranjščino ter nabavili večino sedanje opreme in opreme, l. 1873. so obokali ladjo, nekoliko kasneje presbiterij in l. 1905. dvignili in uredili zvonik.

Okolica: Župnišče je lepo, nadstropno, triosno poslopje iz konca 18. stol. a je svoje sedanje lice dobilo šele v sredini 19. stol. V njegov jugoza-

padni ogal je vdelenih več rimskih spolij: l. 1839. najdeni miljnik z napisom + IMP. CAES. C. IVL/ VERUS MAXIMUS/ P. FELIX INVICTUS/ AVG. PONT. ~~XXX~~ MAXI/ P.P. TRIB. POTE. COS/ PROCOS. IMP. BIS/ E. C. IVL. VERUS./M...; l. 1839. najdeni miljnik ~~xxx~~ napisom ...AXIMINUS/.../.../...S/...I/...AXI.../ ...OTIIP...COS/...XI ; l. 1837. najdeni epitaf SEVERA/APRONIS F/ V. F. S. E. BONIAT/ AE. F. ANN. XX./SURIO GENIALIS F/ AN. L. E. BRIGA/ AVITI. ~~XXXXXX~~ F AN. XL/E. IANUARIUS. GEN/ A-LIS. ~~XXXX~~ E. SATURIA/ CON. SEVERUS SURIO AN L ; l. 1837. najdeni epitaf TROGIMARIUS/ MAENI F AN LX/ QUADRATUS TROGIM/ ARI F AN L ET SECU/ NDINUS AN XX/ SABIAUS TROGIMARA C/ SEVERA QUARTI/// FIRMUS/// OI/// ; l. 1839. najdeni epitaf USATIO/FIL AN XX/ ET NONNAE/ TATUC F UX A G/ SUCCESSUS PAL in l. 1839. najdeni epitaf IC/ ASE F A/ MA CA/ F AY.

Poleg naštetih se nahaja istotam trikotno čelo, v katerega sredini je okrogla plošča med ornamenta, na vsaki strani pa po ena ptica, obrnjena proti sredini, v župnijskem vrtu pa kos prizmatičnega sarkofaga brez vsake dekoracije.

Na župnijskem podstrešju je več kipov, med katerimi je omeniti sv. Heleno iz 17. stol. in 2 apostola iz 18. stol. Kipa Janeza tlačečega grozdje v kelihi in Seb. Shartingerja , slike sv. Lucije ~~nixxxx~~ iz konca 17. ⁵stol. ~~nix~~ ni več!

Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Ostalo: Na vrhu cestnega klanca je vdelen v eskarpo kamenit dvojni križ kot spomin na l. 1802. podrto filialo sv. Križa, ki se je morala umakniti iz Polene sem prestavljeni državni cesti. Cerkev, ki se omenja že l. 1319. je imela predložen zvonik, pravokotno ladjo in kvadraten presbitenij. V križevo prečnico so vsekane črke: G L I A B.

Leseni križ nekaj korakov stran je markantno delo iz l. 1871.

V Tesnem južno stranic je vdrelana v izsekano steno nad cesto pp plošča iz sivega marmora z napisom: VIAM HANC A MILITE OLIM TRITAM ROMANO/ DEIN PER SECLA DESERTAM AD VITANDAS/ MONITUM MOLESTIAS ATQUE PERICLA/ COMMERCIO VIATORUM OMNIUM COMMODO/ RESTITUI ATQUE DIVULSIS LABORE/ SUMPTUQUE MAGNO RUPIBUS CONSTRUI IUSSIT/ FRANCISCUS II/ ELECET ROMAN HAEREDIT AUSTR IMPER/ COEPTUM HOC OPUS MDCCCIII/ PERFECTUM CAL IUNII MDCCV/ PHILIP S R I COM A WELSPERG REINTENAU/ S C MAI CAMER ET CONSIL INTIMO/ STYRIAE ET CARINTHIAE PRAEFECTO/ IGNAIO KUNSTI/ S C MAI A CONSILIIS STYRIAE AEDILI.

Še nižje ob cesti zaščitena vrsta jablan, kjer je bilo obešenih 100 talcev, z 2 spomenikoma in imeni žrtev.

Pod omenjenim drevoredom je ohranjeno cepišče nekdanje državne ^{ste}cerkve, ki je vodila preko Polene in Bukovja v Konjice. Kameniti most, ki naj bi bil po Ferku še rimski, je v resnici iz časa cesarja Karla VI.

Pod cepiščem cest je ob cesti lep vodopad Frankolovskega potoka, katerega bi se moglo turistično izrabiti in predvsem nekoliko očistiti, da bi bil viden mimo vozečim popotnikom.

Opombe: V Bukovju, ob opuščeni državni cesti, ki je vodila na Konjice, sta 2 kapeli. Prva pri kmetu Kralju ima kip MB, ki je sicer še iz 18. stol. toda ne posebno zanimiv, druga pa ima kip sv. Lovrenca, ki je krasno gotsko delo, v katerem še živijo reminiscence mehkega stila gubanja, tako da kip lahko postavimo v sredino 15. stol. Kip je lesen, držan v S-liniji, polihromacija pa je novejša. Kip je zelo dobro ohranjen, svetniku je odpadla le roka, ki pa je poleg kipa.

V Poleni stoji večje kapela s stebroma spredaj in 3 loki, v kateri se nahaja kip Immaculate z 2 angeloma in 4 lesenimi baročnimi svečniki. Kip je ljudsko delo, po stilu še iz 18., po delu verjetno že iz 19. stol.

J. Curk: Celjska topografija (Konjice) rkp., str. 22-24, (zapis i 1959)

".....Lepe starine so najti na stenah farovža Šentlorenškega v Stranicaah...".
Novičar iz avstrijanskih krajev. Iz okolice Konjiške na Štajerskem.
/piše/ F. Pohorski - Novice 22. april 1857, L& XV. list 32, str.
128.

Stranice, kapela na poti proti Vitanju.

1

V kapeli dva kipa Matere božje. Starejši je otsky, lesen, v = 72 cm. Marija stoji, moderno polihromirana rdeča suknja z močno poudarjenimi prsmi, pas, S črta. Plavi plašč se guba spredaj karakteristično dekorativno. V rokah pred prsmi drži nago Dete z obema rokama, Dete se sklanja naprej in steza roke. Lese ima lepo nakodrane. Marija ima na glavi novo krono.

Zraven nekoliko večja lesena Marija z Detetom na desni roki. Moderno slabo polihromirana, dobro delo srede ali druge pol. 17. stol. Nad obema lesen kerub, bržkone dekoracija oltarja 1. pol. 17. stol., z evbo na glavi.

Stele, XXIX, 12. 12, 24.